Europeiska unionens
officiella tidning

SV
C-serien

C/2024/4169

2.8.2024

P9_TA(2023)0465

Rollen för EU:s utvecklingspolitik i omvandlingen av utvinningsindustrin för en hållbar utveckling i utvecklingsländerna

Europaparlamentets resolution av den 13 december 2023 om rollen för EU:s utvecklingspolitik i omvandlingen av utvinningsindustrin för en hållbar utveckling i utvecklingsländerna (2023/2031(INI))

(C/2024/4169)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av artikel 208.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt där det fastställs att det främsta målet för unionens politik för utvecklingssamarbete ”ska vara minskning och på sikt utrotning av fattigdom” och att ”unionen ska ta hänsyn till målen för utvecklingssamarbetet vid genomförande av politik som kan påverka utvecklingsländerna”,

— med beaktande av artiklarna 3 och 21 i fördraget om Europeiska unionen,

— med beaktande av FN-resolutionen *Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling*, som antogs vid FN:s toppmöte om hållbar utveckling i New York den 25 september 2015, och av de 17 mål för hållbar utveckling som ingår i den,

— med beaktande av det avtal som antogs vid den 21:a partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar (COP21) i Paris den 12 december 2015 (Parisavtalet),

— med beaktande av FN:s förklaring om urfolkens rättigheter, antagen av generalförsamlingen den 13 september 2007,

— med beaktande av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter,

— med beaktande av de tio principerna inom FN:s Global Compact-initiativ,

— med beaktande av Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk,

— med beaktande av de åtta grundläggande ILO-konventionerna enligt definitionen i ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet,

— med beaktande av Minamatakonventionen om kvicksilver,

— med beaktande av konventionen om biologisk mångfald, särskilt beslut COP VIII/28 om frivilliga riktlinjer för att inkludera biologisk mångfald i samband med konsekvensbedömningar,

— med beaktande av FN:s miljöprograms riktlinjer för bedömning av produkters sociala livscykelkostnader,

— med beaktande av Europeiska investeringsbankens (EIB) förteckning över stödberättigande, uteslutna verksamheter och uteslutna sektorer,

— med beaktande av den gemensamma förklaringen av den 30 juni 2017, från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, parlamentet och kommissionen, om det nya europeiska samförståndet om utveckling – *Vår värld, vår värdighet, vår framtid* [1],

[1] EUT C 210, 30.6.2017, s. 1.

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/947 ([2]) av den 9 juni 2021 om inrättande av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen – om ändring och upphävande av Europaparlamentets och rådets beslut nr 466/2014/EU och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1601 och rådets förordning (EG, Euratom) nr 480/2009,

— med beaktande av det gemensamma meddelandet av den 1 december 2021 från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik *Global Gateway* (JOIN(2021)0030),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 11 december 2019 *Den europeiska gröna given* (COM(2019) 0640),

— med beaktande av förslaget av den 16 mars 2023 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råvaror och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (COM(2023)0160) (förordningen om kritiska råvaror),

— med beaktande av det nya partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och medlemmarna i Organisationen för stater i Afrika, Karibien och Stillahavsområdet (Osaks) (avtalet efter Cotonouavtalet),

— med beaktande av sin resolution av den 26 februari 2014 om att främja utveckling genom ansvarsfulla affärsmetoder, inklusive utvinningsindustrins roll i utvecklingsländerna ([3]),

— med beaktande av sin resolution av den 14 mars 2023 om en konsekvent politik för utveckling ([4]),

— med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,

— med beaktande av yttrandet från utskottet för internationell handel,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för utveckling (A9-0322/2023), och av följande skäl:

A. Enligt FN:s definition ([5]) består utvinningsindustrin av en rad olika verksamheter, från utvinning av råmaterial (fossila bränslen, mineraler och aggregat) till bearbetning och omvandling av dessa till produkter och tjänster för konsumenter.

B. Storskalig gruvdrift och icke-industriell och småskalig gruvdrift har traditionellt samexisterat. Typen av sysselsättning och det lokala värdet varierar dock avsevärt, eftersom icke-industriell och småskalig gruvdrift till stor del är av informell och olaglig karaktär. Sektorn har hög arbetskraftsintensitet och dåliga arbetsmiljö-, säkerhets- och miljöstandarder, relativt låga nivåer av kapitalinvesteringar, mekanisering och mineralutvinning och ger arbetstillfällen och inkomster för okvalificerade arbetstagare i ofta avlägsna områden och landsbygdsområden. Storskalig gruvdrift är däremot vanligtvis starkt mekaniserad och formellt reglerad. Den bidrar till den nationella ekonomin, men har liten positiv inverkan på lokalsamhällena. Enligt FN:s miljöprogram (Unep) uppskattar man inom projektet för icke-industriell och småskalig gruvdrift i skyddade områden och kritiska ekosystem (ASM-PACE) att icke-industriell och småskalig gruvdrift står för följande produktionsandelar globalt: guld: omkring 10 procent, diamanter: 15–20 procent, tenn och tantal: 20–25 procent och färgade ädelstenar: 80 procent ([6]). Många kvinnor är verksamma inom icke-industriell och småskalig gruvdrift, vilket ökar deras sårbarhet på grund av bristande tillgång till, användning av och kontroll över resursrik mark och andra produktionsresurser samt finansiering.

C. Icke-förnybara mineralresurser spelar en dominerande roll i 81 länder som tillsammans står för en fjärdedel av världens BNP och omfattar hälften av världens befolkning och nästan 70 procent av dem som lever i extrem fattigdom, enligt Världsbanken ([7]).

([2]) EUT L 209, 14.6.2021, s. 1.
([3]) EUT C 285, 29.8.2017, s. 87.
([4]) Antagna texter, P9_TA(2023)0071.
([5]) FN, *Transforming Extractive Industries for Sustainable Development*, maj 2021, s. 3.
([6]) Unep, *Mineral Resource Governance in the 21st Century. Gearing Extractive Industries Towards Sustainable Development*, s. 81.
([7]) Världsbanken, *The Growing Role of Minerals and Metals for a Low Carbon Future*, juni 2017, s. 26.

D. Utvinning och bearbetning av naturresurser står för ungefär hälften av de totala utsläppen av växthusgaser, och sektorn är ansvarig för över 90 procent av vattenstressen och den minskade biologiska mångfalden globalt ([8]).

E. Varje land fattar själv beslut om huruvida naturresurser ska exploateras, vilka resurser som berörs och hur det ska göras.

F. Utvinningsindustrin bör spela en avgörande roll för utvecklingen i många resursrika utvecklingsländer genom att ge offentliga intäkter från gruvdrift och därmed sammanhängande verksamhet (från koncessioner, skatter och direkta och indirekta utgifter i verksamhetslandet), sysselsättningsmöjligheter och infrastruktur, som har potential att minska fattigdomen och stödja ekonomisk tillväxt och social utveckling på nationell och lokal nivå, om vissa kriterier är uppfyllda.

G. Utvinningsindustrin kan också få allvarliga negativa sociala, ekonomiska, miljömässiga och institutionella konsekvenser på lokal, regional, nationell och global nivå genom att bidra till kränkningar av mänskliga rättigheter och arbetstagares rättigheter, könsrelaterat våld, tvångsarbete, barnarbete, tvångsförflyttning, fattigdom, föroreningar, konkurrens om vattenanvändning, minskad biologisk mångfald, avskogning, förstörelse av kulturella och andliga platser, trakasserier mot människorättsförsvarare och miljöaktivister, störningar i samhällsstrukturen, korruption, volatila råvarupriser, olagliga pengaflöden, skattebedrägeri och skatteundandragande samt väpnade konflikter och även medföra utmaningar på grund av att utvinningsindustrins till sin natur är isolerad, med få kopplingar till den lokala ekonomin. Utvinningsindustrin påverkar ofta ursprungsbefolkningarnas rättigheter, och studier av miljömässiga och sociala konsekvenser kan spela en avgörande roll för att skydda dessa rättigheter.

H. Den nyaste anpassade tekniken och digitaliseringen kan starkt begränsa utvinningsindustrins – av naturen – invasiva påverkan.

I. Enligt Internationella energiorganet (IEA) ([9]) är omkring hälften av den globala produktionen av koppar och litium koncentrerad till områden som redan lider av hög vattenstress. Dessutom är de flesta av de nuvarande och potentiella utvinningsplatserna belägna på landsbygden och i urbefolkningsområden.

J. Utvinningsindustrins negativa sociala och miljömässiga effekter riskerar att bli allvarligare i framtiden, med tanke på trenden mot att utvinna malm av lägre kvalitet, vilket kommer att leda till större mängder avfall samt större energi- och vattenbehov. Detta är särskilt oroande för marginaliserade och utsatta människor i utvecklingsländer, där klimatförändringarnas effekter redan ökar vattenbristen. När lätt åtkomliga reserver blir uttömda, rör sig prospekteringen dessutom till avlägsna och ofta ömtåliga områden, exempelvis djuphavsutvinning.

K. Enligt en analys från Världsbanken ([10]) ligger 44 procent av alla aktiva gruvor i skogar, med stor inverkan på avskogningen liksom på ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen som är beroende av skogar för sin försörjning.

L. Rätten till information, deltagande och rättsmedel är internationellt skyddade mänskliga rättigheter som fastställs i multilaterala avtal, som särskilt tar upp beslutsfattande på miljöområdet, vilket är särskilt viktigt när det gäller gruvdrift.

M. Utvinningsindustrin kan direkt eller indirekt påverka flera av FN:s mål för hållbar utveckling positivt eller negativt, särskilt mål 1 (ingen fattigdom), mål 3 (god hälsa och välbefinnande), mål 6 (rent vatten och sanitet), mål 7 (överkomlig och ren energi), mål 8 (anständigt arbete och ekonomisk tillväxt), mål 13 (klimatåtgärder), mål 15 (livet på land) och mål 16 (fred, rättvisa och starka institutioner).

N. Målen för hållbar utveckling är universella och kräver därför att EU:s inre och yttre åtgärder är konsekventa. EU har visat sig ha en negativ inverkan på utvecklingsländernas framsteg mot målen för hållbar utveckling genom sin resursförbrukning, den så kallade spridningseffekten ([11]).

([8]) FN:s miljöprograms internationella resurspanel, *Global Resources Outlook*, 2019.
([9]) IEA, ”The role of critical mineral in clean energy transition”, *World Energy Outlook Special Report*, 2021, s. 128.
([10]) Världsbanken, *Forest-Smart Mining: Identifying Factors Associated with the Impacts of Large-Scale Mining on Forests*, 2019.
([11]) Nätverket för lösningar för hållbar utveckling (SDSN), ”Europe Sustainable Development Report”, 2022: https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2022/europe-sustainable-development-report-2022.pdf.

O. Gemenskapens utvecklingsavtal kan vara ett sätt att stärka och främja hållbara och ömsesidigt fördelaktiga förbindelser för regeringar, företag och samhällen och även ett sätt att förhindra konflikter och öka insynen och ansvarsskyldigheten. Världsbanken betraktar utvecklingsavtalen som bästa praxis för utvinningsavtal ([12]). På grundval av sina tio gruvdriftsprinciper uppmanar Internationella rådet för gruvdrift och metaller (ICMM) sina medlemmar att ta sitt intressentansvar på allvar och bidra till en hållbar utveckling i länder och samhällen där de är verksamma ([13]). Genom standarden för ansvarsfull gruvdrift har initiativet för ansvarsfull gruvdrift (IRMA) tagit fram exempel på bästa praxis för ansvarsfull gruvdrift.

P. Resursrika utvecklingsländer drabbas ofta av den s.k. resursförbannelsen, eftersom överflödet av naturresurser hittills inte har lett till ekonomisk utveckling för dem på grund av bland annat bristfällig reglering, korruption, brist på transparens och ansvarsskyldighet, samt ett alltför stort beroende av intäkter från utvinningsindustrin och därmed bristande ekonomisk diversifiering. Afrika, särskilt regionen söder om Sahara, har blivit ett klassiskt fall av resursförbannelsen, med 30 procent av världens mineraltillgångar, 8 procent av världens naturgas och 12 procent av världens oljereserver ([14]).

Q. Utvecklingsländerna har ofta haft svårt att få tillräckliga intäkter från utvinningsverksamhet på grund av svaga eller regressiva skattesystem, bristande institutionell motståndskraft, otillräcklig långsiktig planering, ohållbara skuldbördor, olagliga pengaflöden, korruption och skatteundandragande.

R. Utvecklingsländer som exporterar råvaror är starkt beroende av skatteintäkter från denna export.

S. Intensifierade insatser för att ta itu med klimatförändringarna och hantera den snabbt ökande efterfrågan på råvaror som krävs för den gröna och digitala omställningen, liksom de krav på hållbarhet och diversifiering som finns i EU, medför både utmaningar och möjligheter för utvinningsindustrin att bli hållbar och för resursrika utvecklingsländer. EU kan fastställa ramar för utvinningsindustrin i utvecklingsländerna på ett sådant sätt att denna efterfrågan utnyttjas bättre i linje med målen för hållbar utveckling, genom att öka deras finanspolitiska utrymme och öka de offentliga utgifterna samt deras roll i det internationella samfundet, samtidigt som växthusgasutsläppen minskas. Utvecklingsländerna måste minska sitt beroende av utvinningsindustrin och bredda sina ekonomier till framtidsinriktade sektorer, såsom teknik för nettonollutsläpp, för att få fler inkomstkällor.

T. Enligt artikel 3.5 i EU-fördraget ska unionen bland annat ”bidra till fred, säkerhet, hållbar utveckling av vår jord, solidaritet och ömsesidig respekt mellan folken, fri och rättvis handel, utrotning av fattigdomen och skydd för de mänskliga rättigheterna”. I artikel 21.1 i EU-fördraget föreskrivs följande: ”Unionens åtgärder i internationella sammanhang ska utgå från de principer som har legat till grund för dess egen tillblivelse”, däribland demokrati, rättsstaten samt de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet.

U. EU:s politiska åtagande om en konsekvent politik för utveckling bekräftades på nytt i det nya europeiska samförståndet om utveckling 2017, där en konsekvent politik för utveckling identifierades som ”en avgörande del av [EU:s strategi] för att uppnå målen för hållbar utveckling och ett viktigt bidrag till det bredare målet avseende en konsekvent politik för hållbar utveckling”.

V. EU:s utvecklingspolitik bör hjälpa utvecklingsländerna att ställa om sin utvinningsindustri för att säkerställa att de bidrar till en hållbar utveckling i linje med FN:s mål för hållbar utveckling och Parisavtalet.

([12]) Världsbanken, ”Mining Community Development Agreements Source Book”, 2012: https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8161b734-e57b-572c-863a-851103471a5f/content.
([13]) https://www.icmm.com/en-gb/our-principles/mining-principles/mining-principles.
([14]) Unep, ”Our work in Africa”, https://www.unep.org/regions/africa/our-work-africa.

W. Globalt bedrivs utvinningsindustrins verksamhet inom ramen för Parisavtalet, som syftar till att hålla den globala temperaturökningen under detta århundrade klart under två grader över förindustriella nivåer och göra finansiella flöden förenliga med låga växthusgasutsläpp och en klimattålig färdplan, samt inom ramen för den europeiska klimatlagen ([15]), som föreskriver klimatneutralitet i EU senast 2050 och en minskning av koldioxidutsläppen med 55 procent senast 2030 jämfört med 1990 års nivåer, 55 %-paketet med lagstiftning som bland annat innehåller bindande effektivitets- och cirkularitetsmål, och inom ramen för det reviderade och utvidgade europeiska systemet för handel med utsläppsrätter.

X. EU har nyligen antagit eller kommer att anta lagstiftning för att öka företagens sociala ansvar och ansvarsfullt företagande som påverkar utvinningsindustrin i utvecklingsländer, såsom förordningen om konfliktmineraler ([16]), direktivet om företagens hållbarhetsrapportering ([17]), direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet ([18]), förordningen om förbud mot tvångsarbete ([19]) och förordningen om kritiska råvaror.

Y. I den konsekvensbedömning som åtföljer förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råvaror och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 ([20]) (förordningen om kritiska råvaror) görs ingen adekvat bedömning av förslagets sociala, miljömässiga, människorättsliga och ekonomiska konsekvenser för utvecklingsländerna (såsom föreskrivs i verktyget för bättre lagstiftning (nr 35) och målen för hållbar utveckling (nr 19)) respektive konsekvenserna för försörjningsmöjligheterna för lokalsamhällen, inbegripet kvinnor och flickor ([21]).

Z. EU:s engagemang för en rättvis omställning är globalt och omfattar behovet av djupgående reformer av utvinningsindustrins finansiella, styrningsmässiga, sociala och miljömässiga dimensioner.

AA. Mineraler är ojämnt fördelade över världen, med en enorm inverkan på det globala Syd. En analys ([22]) visade att 79 procent av den globala utvinningen av metallmalm under 2019 härrörde från fem av de sex mest artrika biotiska regionerna.

AB. I fördraget om det fria havet ([23]), som antogs i juni 2023, fastställs en ram för att skydda det fria havet från effekterna av utvinningsindustrin och det fastställs att nyttan av marina genetiska resurser ska fördelas mellan industriländer och utvecklingsländer. EU har utlovat 40 miljoner euro inom ramen för ett globalt havsprogram för att hjälpa utvecklingsländerna att genomföra fördraget.

Förbättra EU:s utvecklingspolitik

1. Europaparlamentet påminner om att EU är den främsta givaren av utvecklingsbistånd i världen och att detta bistånd huvudsakligen kanaliseras genom internationella organisationer och medlemsstater. Parlamentet betonar därför vikten av att integrera principerna för hållbar utveckling i alla EU:s yttre åtgärder, särskilt i politik som rör utvinningsindustrin, i linje med EU:s rättsliga skyldighet att säkerställa en konsekvent politik för utveckling, vilket fastställs i artikel 208 i EUF-fördraget.

([15]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

([16]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/821 av den 17 maj 2017 om fastställande av skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan för unionsimportörer av tenn, tantal och volfram, malmer av dessa metaller, samt guld med ursprung i konfliktdrabbade områden och högriskområden (EUT L 130, 19.5.2017, s. 1).

([17]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2464 av den 14 december 2022 om ändring av förordning (EU) nr 537/2014, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och direktiv 2013/34/EG, vad gäller företagens hållbarhetsrapportering (EUT L 322, 16.12.2022, s. 15).

([18]) Förslag av den 23 februari 2022 till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071).

([19]) Förslag av den 14 september 2022 till Europaparlamentets och rådets förordning om förbud mot produkter som tillverkats genom tvångsarbete på unionens marknad (COM(2022)0453).

([20]) SWD(2023)0161.

([21]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A52023SC0161.

([22]) Luckeneder, S., Giljum, S., Schaffartzik, A., Maus, V. och Tost, M., ”Surge in global metal mining threatens vulnerable ecosystems”, *Global Environmental Change*, volym 69, 2021.

([23]) Avtal inom ramen för Förenta nationernas havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion, 19 juni 2023

2. Europaparlamentet uppmanar EU att främja ett partnerskap mellan jämlikar mellan EU och de utvecklingsländer som i hög grad är beroende av utvinningsindustrin. Parlamentet understryker att alla EU-projekt inom utvinningsindustrin i utvecklingsländer bör skapa situationer som gynnar alla, även för lokalsamhällen, och bör sätta människo- och miljöcentrerad utveckling i centrum för sina mål och alla operativa politiska ramar. Parlamentet betonar därför att EU bör stödja resursrika låginkomstländers strävanden bort från utvinningsindustrins enklavkaraktär och exploateringsmodell och ge utvecklingsländerna tillräckligt politiskt utrymme att göra detta, bland annat genom användning av internationella handelsverktyg för att uppnå en resursbaserad industrialisering på lokal nivå. Parlamentet betonar vidare att projekten måste genomföras på ett rättvist och klimatvänligt sätt och inte på bekostnad av miljön, de mänskliga rättigheterna och freden, med användning av de mest innovativa metoderna. Parlamentet påpekar att underlättande av hållbara investeringar och EU:s övergripande handels- och investeringsstrategi måste uppmuntra investeringsmöjligheter i utvecklingsländer för att uppnå målen för hållbar utveckling. Parlamentet uppmanar kommissionen att göra hållbarhet till en prioritering i råvarusektorprojekt inom ramen för Global Gateway-initiativet och att underlätta tillgången till finansiering i enlighet med detta.

3. Europaparlamentet betonar vikten av att integrera hållbar utvinningsindustri i den lokala ekonomin för att utveckla lokal industriell kapacitet med högt mervärde för utvecklingsländerna. Parlamentet anser att utvecklingsländerna har rätt att använda exportavgifter och legitima handelsrestriktioner för att utveckla sin egen industriella bas och att använda de resurser som kommer från exporttullar för utvinningsindustrin för att främja mänsklig utveckling och förstärka offentliga tjänster såsom utbildning och hälso- och sjukvård. Parlamentet uppmanar EU att se över exportskatterestriktionerna i sina handelsavtal med utvecklingsländer.

4. Europaparlamentet understryker att EU och dess medlemsstater måste respektera, och begära av sina partnerländer att de respekterar, lokal- och urbefolkningarnas behov, i synnerhet urbefolkningarnas rätt till fritt och informerat samtycke innan några utvinningsprojekt som påverkar deras mark eller territorier godkänns, i linje med FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter och ILO:s konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk. Parlamentet påpekar att gruvdrift ökar risken för markrofferi, i ett sammanhang där regeringar i utvecklingsländer ofta inte erkänner ursprungsbefolkningars och lokalsamhällens hävdvunna rättigheter till den mark där de bor. Parlamentet efterlyser efterlevnad av de frivilliga riktlinjerna från FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) för ansvarsfull förvaltning av besittningsrätt till mark, fiske och skog, för att undvika markrofferi till följd av utvinningsverksamhet. Parlamentet betonar att åtgärder för att främja urbefolkningars rättigheter och deras traditionella sedvänjor är viktiga för att uppnå en hållbar utveckling och bekämpa klimatförändringar.

5. Europaparlamentet uppmanar med kraft EU att öka sitt stöd till resursrika utvecklingsländer så att de kan minska sitt beroende av utvinningsindustrin och diversifiera sina ekonomier, som är känsliga för ekonomiska chocker och prisvolatilitet, genom att främja hållbara alternativ.

6. Europaparlamentet anser att EU bör stödja resursrika utvecklingsländer när det gäller att fånga upp och förvalta inkomsterna från utvinningsekonomin på ett effektivt och transparent sätt, för att uppnå en inkluderande och hållbar utveckling till förmån för deras befolkningar och främjandet av målen för hållbar utveckling.

7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stärka sin dialog och sitt samarbete med det civila samhällets organisationer, fackförbund, lokalsamhällen och ursprungsbefolkningar i utvecklingsländer som direkt påverkas av utvinningsindustrin, i syfte att främja deras rättigheter och säkerställa att de på ett meningsfullt sätt kan involveras och aktivt delta i beslutsprocesser, särskilt när det gäller utformning och konsekvensbedömning av flaggskeppsprojekt inom Global Gateway. Parlamentet understryker att det civila samhällets aktörer bör vara formellt företrädda i styrelsen för Global Gateway. Parlamentet välkomnar tillkännagivandet av lanseringen av Global Gateway-plattformen för dialog med det civila samhället och lokala myndigheter för att säkerställa att en meningsfull dialog äger rum när man väljer ut och stöder Global Gateway-projekt.

8. Europaparlamentet efterlyser sammankallande av en övervakningsgrupp för Global Gateway (GGMG) för att tillhandahålla en robust och verksam tillsyn över alla Global Gateway-projekt och deras respekt för principen om en konsekvent politik för utveckling. Gruppen bör bestå av aktörer i det civila samhället, särskilt de som företräder ursprungsbefolkningar, ledamöter av Europaparlamentet, företrädare för medlemsstaterna och andra relevanta experter. Parlamentet betonar att GGMG bör sammanställa en årlig rapport om Global Gateway-projektens inverkan på mänskliga rättigheter, miljö, medborgerliga friheter, fred, ojämlikhet och fattigdomsminskning. Parlamentet uppmanar kommissionens ordförande att bjuda in ordföranden för GGMG till alla styrelsemöten. Parlamentet understryker att GGMG bör ha tillgång till alla dokument och protokoll från möten i den rådgivande företagsgruppen, styrelsen och plattformen för dialog med civilsamhällesorganisationer och lokala myndigheter.

9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stärka kapaciteten för aktörer i det civila samhället så att de kan delta på ett ändamålsenligt sätt i beslutsprocesser, bland annat genom att tillhandahålla utbildning och stöd på områden såsom juridiskt kunnande, förhandlingsteknik, miljökonsekvensbedömningar och projektövervakning.

10. Europaparlamentet uppmanar EU att stödja kapacitetsuppbyggande insatser i utvecklingsländerna, bland annat genom tekniskt stöd till relevanta aktörer, som regeringstjänstemän, rättsväsende och brottsbekämpande organ, för att stärka deras rättsliga ramar och regelverk för utvinningsindustrin, inbegripet åtgärder för att öka styrningen och transparensen, bekämpa korruption, felaktig användning av intäkter, skattebedrägeri och skatteundandragande och olagliga finansiella flöden, förbättra arbetsnormer, mänskliga rättigheter och miljönormer samt stärka brottsbekämpningen. Parlamentet påminner om att vissa av de naturresurser som ger näring åt några av världens mest ihållande och brutala konflikter passerar genom leveranskedjor som är kopplade till företag med verksamhet i industriländer, närmare bestämt i EU. Parlamentet betonar därför behovet av att säkerställa faktisk tillgång till rättslig prövning för offer för felaktig tillämpning av lagstiftning på det sociala eller miljömässiga området av multinationella företag som är verksamma i utvecklingsländer.

11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram en EU-uppförandekod för ansvarsfulla investeringar i utvinningsindustrin i utvecklingsländer som skulle vara frivillig för företag och institutioner för utvecklingsfinansiering, utarbetad med bidrag från industrin och fackförbund och från företrädare för ursprungs- och lokalbefolkningar. Parlamentet anser att koden bör innehålla tydliga åtaganden och skräddarsydda vägledande principer för investeringar i utvecklingsländer i enlighet med bland annat förfaranden för tillbörlig aktsamhet enligt definitionen i EU:s lagstiftning och befintliga internationella standarder, riktlinjer och initiativ såsom FN:s mål för hållbar utveckling, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, FN:s Global Compact-initiativ, OECD:s riktlinjer för multinationella företag, ISO 26000-standarderna och initiativet för öppenhet inom utvinningsindustrin. Parlamentet betonar att lokal- och ursprungsbefolkningarnas fria och informerade förhandssamtycke och lokal hållbar utveckling bör vara kodens övergripande mål. Parlamentet anser att uppförandekoden åtminstone bör omfatta åtaganden om följande:

a) Berörda parters delaktighet. Om ett tredjeland inte har lagstiftat om obligatoriska CDA-åtgärder bör europeiska företag genomföra dem som en förutsättning för att bedriva affärsverksamhet. Avtalen bör förhandlas fram inom ramen för flerpartsplattformar som på ett meningsfullt sätt involverar ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen och konkret respekterar principen om fritt och informerat förhandssamtycke. Avtalen bör också offentliggöras.

b) Transparens, inbegripet proaktiv rapportering om miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning (ESG) för projekt i utvecklingsländer, i enlighet med principen om dubbel väsentlighet, samt offentliggörande av kontrakt och finansiella transaktioner, inbegripet uppgifter om betalningar till värdstater. All offentlig information bör tillhandahållas på ett tydligt och begripligt sätt så att relevanta aktörer kan hållas ansvariga.

c) Upprätthållande av rättsstatsprincipen och förebyggande av korruption, inbegripet efterlevnad av rättsliga ramar, åtgärder mot korruption, transparens i finansiella transaktioner och skydd för visselblåsare.

d) Människorättsfrågor, såsom tvångsarbete och barnarbete, arbetstagares rättigheter, tvångsförflyttning, diskriminering, urbefolkningars rättigheter, kvinnors och flickors rättigheter, utbildning, hälsa och säkerhet samt en säker arbetsmiljö.

e) Miljöskydd, miljöprestanda och miljöpåverkan, inbegripet föroreningsförebyggande åtgärder, hållbar användning av naturresurser samt åtgärder och resurser för att säkerställa korrekt återvinning av råvaror och hantering av råvaruavfall.

f) Lokalt innehåll och ekonomisk diversifiering, inbegripet möjligheter till lokalt mervärde, kompetensutveckling och tekniköverföring för att främja ekonomisk diversifiering och inkluderande tillväxt i partnerländerna.

g) Bevarande och biologisk mångfald.

h) Initiativ för kapacitetsuppbyggnad, inbegripet utbildningsprogram och plattformar för kunskapsutbyte för att öka kunskapen om ansvarsfulla investeringsmetoder i utvinningsindustrin.

i) Klagomålsmekanismer och skyddsåtgärder för att ta itu med kränkningar av de mänskliga rättigheterna och miljöpåverkan som orsakas av utvinningsindustrin, inbegripet inrättande av oberoende övervakningsorgan, klagomålsmekanismer och lämpliga rättsmedel.

j) Regelverk för tillsyn och rapportering för att säkerställa efterlevnad av koden, inbegripet regelbunden rapportering, oberoende tredjepartskontroll och offentliggörande av resultatindikatorer.

12. Europaparlamentet fördömer tvångsarbete och barnarbete. Parlamentet efterlyser verksammare åtgärder för att skydda och stödja offer för tvångsarbete och barnarbete och en systembaserad lösning som tar hänsyn till alla faktorer, såsom fattigdom, ojämlikhet, bristande tillgång till utbildning och social acceptans för barnarbete.

13. Europaparlamentet uppmanar med kraft EU att öka insatserna för att bekämpa barnarbete i utvinningsverksamhet och stödja program som erbjuder utbildningsmöjligheter och alternativa inkomstgenererande möjligheter i syfte att avlägsna barn från denna verksamhet inom ramen för det tematiska programmet ”Globala utmaningar” i instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete (NDICI) – Europa i världen.

14. Europaparlamentet uppmanar EU att öka tekniköverföringen, kunskapsutbytet och kapacitetsuppbyggnaden när det gäller hållbar resursförvaltning i utvecklingsländerna, särskilt på områden som rör miljöförvaltning, ansvarsfull gruvdrift och hållbar resursanvändning inom utvinningsindustrin.

15. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen att ge stöd till program för incitament och kapacitetsuppbyggnad, särskilt med inriktning på kvinnor, så att utvecklingsländerna kan vidta åtgärder för att formalisera den icke-industriella och småskaliga gruvsektorn (ASM) och integrera den i landsbygdsekonomin och den nationella ekonomin för att förbättra arbetsvillkoren och försörjningsmöjligheterna för lokalsamhällena, samt för att stoppa olagliga finansiella flöden som ofta ligger bakom korruption och väpnade konflikter. Parlamentet påminner om att ASM är starkt kvinnodominerat. Parlamentet uppmanar EU att stödja bildandet av kooperativ och sammanslutningar för kvinnor inom gruvverksamhet, så att man kan förbättra kvinnors deltagande, förhandlingsposition, arbetsvillkor och ekonomiska oberoende. Parlamentet framhåller också hotet mot livsmedelstryggheten och de miljö- och hälsorisker som är förknippade med oreglerad ASM-verksamhet och det faktum att det enligt FN:s miljöprogram (Unep) förekommer många ASM-verksamheter på globala gemensamma skogsområden i kritiska ekosystem som inte tidigare använts.

16. Europaparlamentet noterar med oro att gruvdrift och olje- och gasutvinning inte har lett till någon bredare ekonomisk, mänsklig och social utveckling i de flesta av de resursrika utvecklingsländerna. Parlamentet understryker att hanteringen av ”resursförbannelsen” eller ”överflödsparadoxen” inte bara förutsätter ekonomisk diversifiering, utan också kräver förstärkning av institutionell resiliens, bevarande av rättsstatsprincipen och ökade möjligheter för tredjeländer att finanspolitiska åtgärder för att underlätta hållbar utveckling. Parlamentet betonar att EU proaktivt bör uppmuntra mobilisering av inhemska resurser i partnerländer, såsom direkt beskattning, och göra det möjligt att använda exportavgifter på råvaror, i den mån detta är förenligt med WTO:s bestämmelser och inte görs på ett diskriminerande sätt. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att åta sig att öka den subventionerade finansieringen parallellt med förordningen om kritiska råvaror. Parlamentet upprepar att taken i rubrik 6 i den fleråriga budgetramen måste höjas i enlighet med detta i samband med den kommande översynen av den fleråriga budgetramen.

17. Europaparlamentet påminner om att gruvdriften kan påverka flera år efter nedläggningen av själva gruvan, med tanke på att gruvavfall är giftigt och därför skadligt för miljön, den biologiska mångfalden och därmed sammanhängande försörjningsmöjligheter. Parlamentet efterlyser därför effektiv förvaltning av mineralresurser under gruvdriftens hela livscykel, vilket bland annat kräver följande:

— Erkännande av urbefolkningars och lokalsamhällens rätt till fritt, på förhand inhämtat och välinformerat samtycke. Tillgång till information för att allmänheten på ett meningsfullt sätt ska kunna delta i beslutsfattandet. Försäkringar om att personer som utövar sina rättigheter inte straffas, förföljs eller trakasseras.

— Fullständig insyn i gruvsektorn när det gäller intäkter och kontrakt, i linje med kraven i utvinningsindustrins initiativ för ökad öppenhet (EITI), bland annat när det gäller miljötransparens.

— Hantering av de sociala konsekvenserna av gruvdrift, och mildrande av dessa genom att ha principen ”undvik, mildra, återställ” som ledstjärna för strategin.

EU-åtgärder på multilateral nivå

18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå ett G20-initiativ för att få utvinningsindustrin att arbeta för lokal hållbar utveckling i resursrika utvecklingsländer. Parlamentet betonar att initiativet bör anpassas till det enskilda sammanhanget och bland annat omfatta ekonomiskt stöd, skuldstöd, skuldlättnader, skuldavskrivning, kapacitetsuppbyggnad inom styrning, beskattning och korruptionsbekämpning. Parlamentet uppmanar kommissionen att medla i skuldlättnadssamtalen för att ge utvecklingsländerna finansiellt utrymme att ställa om icke-hållbar utvinningsindustri och locka till sig hållbara utvinningsindustrier samt följa sunda miljömässiga och sociala standarder. Parlamentet uppmanar kommissionen att stödja reformen och utvidgningen av initiativet för upphävande av skuldbetalning till att omfatta sårbara medelinkomstländer, varav många är beroende av utvinning, och att införa en långsiktig skuldswappmekanism för att underlätta s.k. debt-for-climate and nature swaps. Parlamentet betonar behovet av att stoppa skatteparadis som kanaler för olagliga finansiella flöden inom utvinningssektorn.

19. Europaparlamentet uppmanar EU att främja inkluderande och transparenta flerpartspartnerskap på regional och internationell nivå genom att underlätta dialog och samarbete mellan statliga aktörer, organisationer i det civila samhället, den privata sektorn och internationella institutioner för att främja hållbar utveckling i utvinningsindustrin och främja inkluderande beslutsprocesser. Parlamentet betonar att den nuvarande situationen med en växande global efterfrågan på kritiska råvaror och den ökande geopolitiska instabiliteten gör det nödvändigt att öka insatserna för att säkerställa stabil, adekvat och diversifierad försörjning med kritiska råvaror. Parlamentet betonar dock behovet av att övergå från en exploateringskultur till ett resursstyrningssystem som bland annat tar hänsyn till utarmningsgraden, tillgången till substitut, effektivitet, återvinning och hållbar konsumtion. Parlamentet välkomnar partnerskapet mellan EU och FN:s ramgrupp för förebyggande åtgärder, som syftar till att stödja nationella och lokala aktörer för att förbättra mark- och naturresursförvaltningen för konfliktförebyggande och bättre samordning.

20. Europaparlamentet noterar med stor oro att om den ökande efterfrågan på kritiska råvaror inte hanteras och begränsas på lämpligt sätt kommer den att få negativa miljö- och samhällskonsekvenser, särskilt för sektorer som uppvisar ett starkt beroende av ekosystemtjänster (såsom jordbruk, naturbaserad turism och fiske). Parlamentet betonar behovet av att prioritera hållbarhet, effektivitet och cirkularitet på multilateral nivå och att minska efterfrågan på nyutvunna material, särskilt för att ta itu med utmaningarna med klimatförändringar, vattenstress och föroreningar samt förlust av biologisk mångfald.

21. Europaparlamentet bekräftar på nytt det brådskande behovet av ett bindande FN-fördrag om företag och mänskliga rättigheter för att reglera transnationella företags och andra företags verksamhet som fastställer tydliga skyldigheter i fråga om mänskliga rättigheter, krav på tillbörlig aktsamhet och bestämmelser om tillgång till rättsmedel, i enlighet med FN:s ram med principerna om att skydda, respektera och avhjälpa. Parlamentet uppmanar därför kommissionen och medlemsstaterna att spela en aktiv roll i de pågående förhandlingarna om instrumentet som bör uppmuntra företagsaktörer och investerare i utvinningssektorn att ta sitt ansvar för mänskliga rättigheter och arbetstagares rättigheter samt respekten för miljön.

22. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till EU att eftersträva ytterligare internationella avtal om tillhandahållande av klimatfinansiering, överföring av ren teknik och kapacitetsuppbyggnad för utvecklingsländer i syfte att minska utsläppen av växthusgaser från i synnerhet utvinningsindustrin.

23. Europaparlamentet uppmanar utvecklingsländerna att utöka sitt regionala samarbete genom att utveckla eller anta gemensamma miljömässiga, sociala och arbetsrelaterade standarder och normer för utvinningsindustrin.

24. Europaparlamentet uppmanar EU att särskilt stödja Afrikanska unionens medlemsstater i det fortsatta genomförandet av den afrikanska gruvvisionen, en politisk ram som antogs 2009 för att se till att kontinenten använder sina mineralresurser strategiskt för en brett baserad socioekonomisk utveckling, i syfte att uppdatera och anpassa ramen till målen för hållbar utveckling och agendan för klimatförändringar, som en möjlighet till hållbar utveckling på kontinenten. Parlamentet understryker att EU:s stöd bör omfatta kapacitetsuppbyggnad, ekonomiskt stöd, överföring av ren teknik och hållbar förvaltning av leveranskedjan.

25. Europaparlamentet uppmanar EU att stödja regionala, internationella och globala initiativ för att förbättra transparensen och ansvarsskyldigheten i användningen och förvaltningen av utvinningsresurser, inbegripet EITI, som främjar öppenhet och ansvarsskyldighet i länder med rika olje-, gas- och mineralresurser, utvinningsindustrins globala programstöd, en förvaltningsfond från Världsbanken med flera givare för ett inkluderande och hållbart genomförande av EITI i resursberoende utvecklingsländer för att stödja fattigdomsminskning och främja inkluderande, hållbar tillväxt och utveckling, samt Kimberleyprocessen, som förhindrar flödet av konfliktdiamanter, och de frivilliga principerna om säkerhet och mänskliga rättigheter.

26. Europaparlamentet uppmanar EU att hjälpa utvecklingsländerna att bygga upp sin kapacitet att förhandla fram rättvisa och transparenta avtal med företag inom utvinningsindustrin. Parlamentet välkomnar i detta avseende EU:s ekonomiska stöd till G7-initiativet Connex, som stärker utvecklingsländernas förhandlingsexpertis inom utvinningssektorn, så att investeringsavtal utformas för att främja hållbarhet och utveckling.

27. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att öka sitt stöd till det europeiska partnerskapet för ansvarsfulla mineraler (EPRM), ett flerpartspartnerskap som inrättats för att öka effekterna av EU:s förordning om konfliktmineraler, genom att finansiera fler utvecklingsprojekt som syftar till att förbättra lokal gruvdrift, särskilt inom ASM, och skapa bättre sociala, miljömässiga och ekonomiska villkor för gruvarbetare och lokala gruvsamhällen.

28. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att överväga ett närmare samarbete med Världsbanken, med tanke på bankens kunskaper om utvinningssektorn och dess stöd till utvecklingsländer för hållbara och gröna omställningsprocesser.

29. Europaparlamentet uppmanar EU att ge utvecklingsländerna ekonomiskt och tekniskt stöd för att hjälpa dem att genomföra den globala Kunming–Montreal-ramen för biologisk mångfald och FN:s fördrag om det fria havet.

Förstärkning av EU:s politiska och rättsliga ram

30. Europaparlamentet välkomnar att EU har vidtagit åtgärder för att utarbeta bindande bestämmelser på området för företagens tillbörliga aktsamhet, såsom förordningen om konfliktmineraler, direktivet om företagens hållbarhetsrapportering, förslaget till direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och förslagen till förordningar om förbud mot produkter som tillverkats med tvångsarbete och om kritiska råvaror, vilka tillsammans, direkt eller indirekt, bör spela en roll i omställningen av utvinningsindustrin i utvecklingsländerna.

31. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att använda 2023 års översyn av förordningen om konfliktmineraler, som sedan 2021 ålägger EU-företag att köpa in sin import av tenn, tantal, volfram och guld på ett ansvarsfullt sätt och se till att deras leveranskedjor inte bidrar till att finansiera väpnade konflikter, som ett tillfälle att grundligt bedöma förordningens inverkan på fältet och möjligheten att inkludera ytterligare obligatoriska åtgärder och omfatta andra mineraler. Parlamentet understryker behovet av att på ett meningsfullt sätt inkludera det civila samhällets organisationer och berörda samhällen under hela översynsprocessen.

32. Europaparlamentet välkomnar det kommande undertecknandet av det nya partnerskapsavtalet mellan EU och Osaks-medlemmarna, eftersom det utgör en förstärkt och moderniserad ram för samarbete med AKS-länderna, som innehåller specifika hänvisningar till utvinningsindustrin, såsom främjande av öppenhet, ansvarsskyldighet och ansvarsfull förvaltning inom utvinningsindustrin samt stärkande av företagens sociala ansvar och ansvarsfullt företagande i syfte att uppnå hållbar tillväxt och utveckling för alla. Parlamentet påminner i detta sammanhang om att hållbarhet innebär efterlevnad av förfaranden för tillbörlig aktsamhet, enligt definitionen i EU:s lagstiftning och OECD:s riktlinjer för multinationella företag, samt FAO:s frivilliga riktlinjer för ansvarsfull förvaltning av besittningsrätt till mark, fiske och skog, när det gäller markbesittningsrätt.

33. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bättre bedöma hur EU:s utvecklingsbistånd påverkar den hållbara utvecklingen inom utvinningsindustrin för att säkerställa ändamålsenlig och ansvarsfull användning av EU:s finansiella resurser.

34. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att integrera frågor om hållbar utveckling och utvecklingssamarbete i alla EU:s handels- och investeringsavtal med utvecklingsländer, genom att inkludera bestämmelser som säkerställer respekt för mänskliga rättigheter, miljöskydd och en rättvis fördelning av intäkterna från utvinningsindustrin.

°
° °

35. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.